

43. Seminatur in ignobilitate, surget in gloria. Seminatur in infirmitate, surget in virtute.

44. Seminatur corpus animale, surget corpus spirituale. Si est corpus animale, est et spiritale, sicut scriptum est :

45. Factus est primus homo Adam in animam viventem, novissimus Adam in spiritum vivificantem.

46. Sed non præsens quod spiritale est, sed quod animale; deinde quod spiritale.

47. Primus homo de terra, terrenus; secundus homo de celo, celestis.

48. Qualis terrenus, tales et terreni; et qualis celestis, tales et celestes.

49. Igitur, sicut portavimus imaginem terreni, portemus et imaginem celestis.

50. Hoc autem dico, fratres, quia caro et sanguis regnum Dei possidere non possunt, neque corruptio incorruptelam possidebit.

51. Ecce mysterium vobis dico : Omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur.

52. In momento, in ictu oculi, in novissima tuba (canet enim tuba), et mortui resurgent incorrupti, et non immutabimur.

53. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem, et mortale hoc induere immortalitatem.

54. Cum autem mortale hoc induerit immortalitatem, tunc fiet sermo qui scriptus est : Absorpta est mors in victoria.

55. Ubi est, mors, victoria tua? ubi est, mors, stigmata tua?

56. Stimulus autem mortis peccatum est; virtus vero peccati, lex.

57. Deo autem gratias, qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Jesum Christum.

58. Itaque, fratres mei dilecti, stabiles estote et immobiles, abundantes in opere Domini semper, scientes quod labor vester non est inanis in Domino.

ANALYSIS.

Quidam Corinthii, pagana philosophia opinionibus inbuti, et pseudoapostolorum erroribus impliciti, de futura mortuorum resurrectione dubitabant, aut illius dogma vertebant in allegoriant : et quia hoc erat religionem funditus evertere; hæc enim mortuorum resurrectio, unum est de præcipuis christianæ religionis capitibus; hinc Apostolus hanc Evangelii veritatem sollicitè probat toto hoc decimo quinto capite. Quatuor primis versibus sibi sternit per refrigeratam Evangelii, Corinthiis à se prædicati, memoriam; cuius Evangelii tria præcipua capita sunt, Christi pro peccatis nostris mors, sepultura et resurrectio. Hanc Christi resurrectionem probat à quarto versu usque ad duodecimum, testimoniis prophetarum, apostolorum, et discipulorum plusquam quinquagintarum.

§ 12. Incipit ex Christi resurrectione probare et nostram : tanta quippe Christi resurrectionis connexio cum nostrâ; ut ex Christi resurrectionis veritate sequatur et nostra resurrectio; et ex negatione nostræ resurrectionis, sequatur et negatio resurrectionis Christi. Ex

45. Il est semé tout difforme, et il ressuscitera tout glorieux. Il est privé de mouvement, et il ressuscitera plein de vigueur.

44. Il est semé corps animal, et il ressuscitera corps spirituel. S'il y a un corps animal, il y a aussi un corps spirituel, selon qu'il est écrit :

45. Adam, le premier homme, a été créé avec une âme vivante, et le second Adam a été rempli d'un esprit vivifiant.

46. Mais ce n'est pas le corps spirituel qui a été formé le premier; c'est le corps animal, et ensuite le spirituel;

47. Le premier homme est le terrestre formé de la terre, et le second homme est le céleste descendu du ciel.

48. Comme le premier homme a été terrestre, ses enfants aussi sont terrestres; et comme le second homme est céleste, ses enfants aussi sont célestes.

49. Comme donc nous avons porté l'image de l'homme terrestre, nous porterons aussi l'image de l'homme céleste.

50. Or, je vous dis ceci, mes frères, parce que la chair et le sang ne peuvent posséder le royaume de Dieu, et que la corruption ne possèdera point cet héritage incorruptible.

51. Voici un mystère que je vais vous dire : nous ressusciterons tous, mais nous ne serons pas tous changés.

52. En un moment, en un clin d'œil, au son de la dernière trompette (car la trompette sonnera), et les morts ressusciteront en un état incorruptible, et alors nous serons changés.

53. Car il faut que ce corps corruptible soit revêtu de l'incorruptibilité, et que ce corps mortel soit revêtu de l'immortalité.

54. Et quand ce corps mortel aura été revêtu de l'immortalité, alors cette parole de l'Écriture sera accomplie : La mort a été absorbée par une victoire.

55. O mort, où est ta victoire? ô mort, où est ton aiguillon?

56. Or, le péché est l'aiguillon de la mort, et la loi est la force du péché.

57. Mais rendons grâces à Dieu, qui nous donne la victoire par notre Seigneur Jésus-Christ.

58. Ainsi, mes chers frères, demeurez fermes et inébranlables, et travaillez sans cesse de plus en plus à l'œuvre de Dieu, sachant que votre travail ne sera pas sans récompense en notre Seigneur.

negatione autem resurrectionis Christi, horrenda sequuntur absurda, de quibus usque ad vigesimum versum.

§ 20. Ex tot horridis absurdis, et ex prophetarum et apostolorum, et discipulorum testimoniis superius relatis; concludit certissimam esse debere resurrectionem Christi : et ex hac resurrectione certissimâ, pergit et nostram probare, v. 21, 22.

§ 25. Explicat quid nostræ resurrectioni connexam, scilicet ordinem, quo sancti resurgent.

§ 24. Exponit quid resurrectionem sanctorum sequens, nimirum Ecclesie militantis finem, illius à Christo oblationem Deo faciendam; demonum tyrannidibus absolutam destructionem.

§ 25. Transit ad aliud medium, quo nostram rursum probet resurrectionem; scilicet promittit Deus Filio suo perfectam omnium hostium suorum debellationem et subjectionem : ergo mors, una ex inimicis Christi, destructur per generalem resurrectionem.

§ 27 et 28. Explicat quod dicit de generali omnium

subjectione sub pedibus Christi, ne quis male interpretetur.

§ 29. Nova subnectit argumenta ad resurrectionis nostræ confirmationem usque ad v. 53, ubi Corinthiorum incredulitatis ostendit originem, scilicet cum impietate commercium : quod ut deceps venit, hortatur.

§ 53. Objectiones philosophorum ita solvit, ut et nostræ resurrectionis veritatem confirmet, explicet, et illustret per varias similitudines, usque ad 42.

§ 45. Dotes corporis gloriosi describit : surget spi-

PARAPHRASIS.

1. In memoriam vobis revoco, fratres, Evangelium quod vobis prædicavi, quod recepistis, in quo et perseverastis hactenus.

2. In cujus fide et professione salutem consequimini, si tamen illius doctrinam servatis, talem qualem vobis prædicavi : aliàs frustra credidistis.

3. Inter præcipua autem fidei capita, sermone vobis tradidi quod et ego accepi, nimirum quod Christus Dominus pro peccatis nostris mortuus sit, ut in Scripturis prædictum erat.

4. Et quod sepultus sit, in verâ mortis testimonium; et quod tertiâ die revixerit, ut etiam in Scripturis prædictum, et præfiguratum est.

5. Præterea docui vos quod visus sit redivivus, primum Petro, et postea undecim apostolis.

6. Deinde visus est plusquam quingentis fratribus simul congregatis, quorum plurimi vivunt usque in hunc diem, quidam vero mortui sunt.

7. Præterea visus est Jacobo, fratri Domini, primo Jerusalem episcopo, deinde et conspectus est discipulis omnibus.

8. Ultimò, et post omnes, visus est et mihi informi et imperfecto apostolo, quique aliorum respectu sum abortivum.

9. Etenim ego sum minimus (infimus) apostolus, qui nec sum dignus ut dicar apostolus, quia persecutus sum Ecclesiam Dei.

10. Merâ autem Dei gratiâ et misericordiâ apostolico dignatus sum honore : hanc tamen Dei beneficentiam non passus sum in me otiosam; quin imò, licet omnium minimus, copiosius tamen laboravi, quam singuli omnes : hoc mihi non ascribo, sed Dei gratiæ, quæ mecum, sen (quæ feci quidquid feci.)

11. Ad rem redeo. Itaque sive ego, sive omnes alii apostoli, qui Christum vidimus; omnes idem, et eodem modo prædicamus, Christum scilicet realiter et verè resurrexisse, idem et vos credidistis.

12. Quod si ab omnibus apostolis prædicatur quod Christus verè surrexit à mortuis; quomodo quidam apud vos audent dicere quod non sit resurrectio mortuorum.

13. Si enim nulla mortuorum est resurrectio, sequitur quod nec Christus resurrexit.

14. Quod si autem Christus à mortuis non resurrexit, ergo inanis est prædicatio nostra; ergo inanis et falsa fides vestra.

riale; sicut ab Adamo, animalis et terreni, nunc animales et terreni sumus; ita tunc à Christo spirituali et celesti, spirituales erimus et celestes, usque ad v. 30.

§ 31. Modum docet, quo fiet resurrectio, scilicet in instanti, etc. Denique, v. 58, Corinthios hortatur, ut in fide stabiles sint, et in omni bono opere abundantes; cum sciant quod sit futura resurrectio, et æterna merces bonorum operum.

15. Ac proinde nos apostoli sumus falsi testes Dei, et in Deum injuri; quod recepistis, in quo et perseverastis hactenus.

16. Etenim si non est in genere mortuorum resurrectio, nec est Christi resurrectio.

17. Quod si Christus non resurrexit, vana fides vestra, quæ baptismum suscepistis : adhuc enim estis in peccatis vestris, nec per baptismum remissa sunt.

18. Quin etiam et illi qui in hac fide, et pro hac fide mortui sunt, prorsus interierunt.

19. Quod si in hac tantum vitâ, et ubi hæc tantam vitam speramus in Christo, et ultra spes nostra non porrigitur; sanè omnium hominum miserissimi sumus.

20. A talibus, et tantis absurdis unquam credendis, avertat nos Deus : è contra certissimè credamus, quod Christus à mortuis resurrexit, et quod resurrexit, ut primus fructus è mortuis sinu abstractus, ad immortalitatem Deo oblatas, et generalem suscitandorum messem consecraret et promittens.

21. Et sanè æquum erat; ut sicut per unum hominem peccantem mors intravit in mundum; sic per unum hominem sanctum mors destrueretur, et fieret resurrectio mortuorum.

22. Et sicut ob unius Adæ peccatum omnes mortui sunt obnoxii; ita ob unius Christi innocentiam, immortalitati restituentur omnes.

23. Unusquisque autem sanctorum in ordine suo vivificabitur, plus aut minus gloriosus, juxta sua merita. Christus primus omnium, tempore et dignitate jam surrexit; deinde qui Christo adherent, seu membra capiti, in secundo ejus adventu resurgent in ordine suo.

24. Peractâ autem totius corporis resurrectione, finis erit regni, seu Ecclesie Christi super terram; tuncque Christus eam Deo Patri suo exhibebit, et offeret planè sanctam et pacatam, abolitâ scilicet omnium hostium tyrannide.

25. Interim autem oportet illum à dextris Dei sedentem regnare, eo quod cepit modo, devictis quidem hostibus suis, sed nondum planè subditis; usquequid Pater æternus, suum adimplens promissum, ponat omnes inimicos sub pedibus ejus.

26. Tunc enim novissima, post peccatum, post diabolum, mors, una ex ejus inimicis, destruetur per generalem resurrectionem; scriptum est enim psal-

mo 8: *Omnia subieci*, etc., et consequenter ipsam mortem.

27. Cùm autem Scriptura dicit, omnia Filio subicienda, sine dubio ab hæc expressione generali excipiendus est Deus ipse, qui omnia Filio suo subiecit.

28. Tantùm enim abest ut Christo subdat Deus, quàm imò, cùm omnia Filio subiecta fuerint, tunc et ipse Filius Christus, caput Ecclesiæ, cum omnibus suis membris, subijciatur Deo; tuncque Deus erit omnia in omnibus.

29. Alioquin quid faciunt qui pro mortuis baptizantur? si mortui non resurgunt, quare pro illis baptizantur?

30. Quin et nos, Evangelii præcones, ut quid quotidie de vitâ periclitamur, si non sit expectanda merces?

31. Non periclitor modò, sed et quodam modo morior quotidie, novis semper periculis expositus, ut gloriam possim de vobis Jesu Christo, Domino nostro, per me conversis.

32. Si propter hominum gloriam Ephesi ad bestias pugnari, quid hoc mihi prodest, si mortui non resurgunt? quin potius cum Epicureis edamus et bibamus, cras enim moriemur.

33. Cavete ne pravâ cum talibus conversatione seducamini, memores quòd mores bonos mala colloquia corrumpunt.

34. Expergiscimini ab errore ad justitiam, et à peccato abstinete; quidam enim inter vos cognitionem non habent; hoc ad vestrum pudorem dicere cogor.

35. Sed stabilità resurrectione, quaerit aliquis: Quomodo fieri potest ut mortui et putrefacti revoventur ad vitam? et qualia erunt resurgentium corpora?

36. Falsò sapiens vocaris, qui talia quaeris: granum, quod tu in agro tuo seminas, corruptum reviviscit, et non reviviscit, nisi mortuum et corruptum fuerit: hoc vides quotidie fieri naturaliter, et dubitas quòd Deus possit supernaturaliter corpora mortua et corrupta resuscitare!

37. Et quod seminas, non id corpus est, quod nasciturum est; seminas enim nudum granum, v. g. tritici, vel alterius speciei.

38. Hinc autem grano putrefacto, Deus corpus pulcherrimum dat, ut illi visum est assignare; et unicuique seminii proprium et conveniens corpus assignat; ita fiet de corporibus mortuis, et in terrâ seminatis; per divinum omnipotentiam resurgent eadem numero quidem et substantiâ, sed in qualitatibus perfectiora; et unusquisque sanctorum proprium corpus habebit specialiter renovatum, pro suis meritis.

39. Sicut omnium mortalium animalium caro differt pro diversitate animantium: alia siquidem est caro hominis, etc., ita caro immortalium differet pro diverso singularum merito.

40. Et sicut alia est coelestium corporum, v. g. astrorum pulchritudo; et alia terrestrium, v. g. gemmarum, idque pro qualitatibus diversitate, ita

diversa erit susceptorum gloria pro diversitate meritum.

41. Et sicut astrorum ipsorum alia et diversa est claritas: alia enim claritas solis, alia lunæ, etc., ita unusquisque sancti diversa erit gloria ab alterius gloria.

42. Sic unicuique sua erit gloria propria in resurrectione mortuorum. Hoc autem quòd sequitur, erit omnibus commune; sepelitur in terrâ corruptibile, et ut corrumpatur, surget incorruptibile.

43. Sepelitur vile, abjectum et difforme; resurgit pulchrum et splendidum; seminatur infirmum, invalidum, et sine motu; surget potens, forte et agile.

44. Sepelitur tale quale est animalium corpus; surget spiritale, subtile, leve, ab animalium indigentibus independens. Ne miremini quòd corpus spirituale dixerim: etenim sicut est corpus animale, quod habemus ab Adamo, ita et est corpus spirituale, quod habebimus à Christo.

45. De primo scriptum est: Factus est animal vivens, vitâ scilicet subditâ indigentibus animalium; et hanc vitam tribuit nobis. Christus autem in sua resurrectione factus est spiritus vivificans, carni suæ vitam tribuens, qualem habent spiritus; et hanc vitam tribuet nobis.

46. Sed spirituale corpus non est in nobis prius tempore; sed prius habemus animale corpus, quale Adamus; deinde spirituale habebimus, quale Christus.

47. Primus homo, quia de terrâ limo, ideò terrenus et animalis; secundus, quia de cælo natus, ideò coelestis et spiritualis.

48. Qualis fuit terrenus ille parens, tales et nunc sumus, scilicet terreni, et animales; qualis est Christus, Pater noster coelestis, tales erimus coelestes et spirituales.

49. Quomodo igitur ante baptismum Adamo terreno et peccatori, improbis moribus nostris, similes fuimus, ita et nunc in Christo renati, sanctis moribus, Patris nostri coelestis imaginem portemus.

50. De hoc autem, fratres, etiam vos moneo, quia carnis et sanguinis opera regnum Dei possidere non possunt; neque vita vitii corrupta immortalitatis hereditate fruatur.

51. Ecce rem arcanam vobis aperio, ne vos lateat resurgendi modus: omnes quidem resurgemus, sed non omnes ad gloriam immutabimur.

52. Hæc autem resurrectio non fiet paulatim et cum morâ, sed in indivisibili temporis puncto, in ictu oculi; ad sonum extremæ tubæ. Personabit enim tuba, et tunc mortui omnes, etiam reprobi, resurgent immortales; Et nos justî, ad felicem statum reformabimur; ex animalibus, spirituales fietis.

53. Oportet enim ut hoc corpus corruptioni obnoxium, fiat incorruptibile; et hoc mortale corpus quòd habemus, immortale reddatur.

54. Cùm igitur hoc mortale corpus factum fuerit immortale, tunc adimplebitur Scriptura, quæ dicit:

Mors absorpta est, id est, in totum absorpta, et in æternam destructa, per victoriam, quâ superata est à Christo.

55. Ubi est, mors, victoria tua? ubi stimulus quo soles homines percutere? contractus est.

56. Porrò mortis aculeus est peccatum; hoc nos confodit: peccati robur lex, quæ peccandi libidinem irritat, et aliunde peccatum gravior reddit.

57. Deo autem agamus gratias, qui nobis dedit pec-

catum et mortem vincere per Dominum nostrum Jesum Christum.

58. Itaque, fratres mei charissimi, stabiles estote in resurrectionis fide, et in eâ ne vacilletis; sed estote semper progredientes in operibus bonis, quibus vos ad resurrectionem præparetis; cùm sciatís quòd labor vester non erit inanis, sed quòd magna futura sit ejus merces; etenim resurgemus; et in æternam beatè vivemus.

COMMENTARIA.

VERS. 1. — NOTUM AUTEM VOBIS FACIO, id est, feminis vos facio, seu in vestram memoriam revoco. Nihil vobis nunc trado novum.

EVANGELIUM, id est, bonum de Christo Salvatore mundum; cuius summa, quòd Deus factus sit homo, et cruci affixus fuerit et resurrexerit, divus Chrysostomus.

QUOD PREDICAVI VOBIS, QUOD ET UT VERUM RECEPISSETIS, etc.; nihil vobis incognitum aut peregrinum trado, sed ad principium recurro.

IN QUO ET STATIS, id est, in ejus etiam professione, saltem plerique, perseveratis. Promiscuis loquitur, ut et hi qui in fide fixi sunt, gaudeant; et qui mutant, corripri se debeant, ut corrigantur. Ambrosius.

VERS. 2. — PER QUOD ET SALVAMINI, id est, in cuius fide et professione salutem consequemini.

QUA RATIONE... Est hic transpositio; sic ergo construendum: Si tamen servatis illius Evangelii doctrinam talem qualem vobis predicavi. *Quâ ratione*, Græc., *τὴν λόγον, quo sermone*, id est, quomodo, seu talem, qualem vos eam docui. Hoc autem ideò dicit, quia resurrectionis dogma quidam apud Corinthios in allegoriam vertant, dicentes quòd per novitatem vite jam essent illius compotes. Vide dicta de Hymeneo et Phileto, 2 ad Tim. 2, v. 17. Hi ergo pseudodoctores per resurrectionem intelligebant spirituales animæ resurrectionem, seu transitum à vitâ pravâ, quæ mors est, ad sanctitatem, quæ vita est; seu, ut eorum nomine D. Chrysostomus ait, resurrectio est animæ purgatio. Et hos doctores falsos statim ab initio percitit Apostolus, dicens Corinthiis: In fide resurrectionis salvabimini, si eam creditis talem qualem vobis predicavi, scilicet realem et corporalem resurrectionem in fine mundi futuram.

NI SI FRUSTRA CREDIDISTIS, id est, alias frustra creditistis. Ostendit quòd in capite fidei accepta sit plaga, ait D. Chrysostomus. Fides veræ et realis corporum resurrectionis est basis et fundamentum christianæ religionis; ergo et basis salutis æternæ; ergo nisi credatur, frustra quisvis aliud creditur.

VERS. 3. — TRADIDI ENIM VOBIS... Scriptis itaque repeto quæ verbis astruxi,

IN PRIMIS, id est, inter præcipua christianæ fidei

VERS. 1, 2. — Notum autem vobis facio... Per quod et salvamini: quâ ratione predicaverim vobis, si tenetis, id est, retinetis, firmiter tenetis, nisi frustra creditistis.

VERS. 3, 4. — Tradidi enim vobis in primis, quod S. S. XXIV,

capita; Tradidi vobis, verbis scilicet, quasi depositum, quod et accepi à Domino, pariter quasi depositum. Fidei doctrina depositum est, à Christo Domino datum apostolis; et per illos, eorumque in apostolatu successores ad nos transmissum, ad æternam nostram salutem. Hoc depositum fideliter servatum et observatum, salvabit nos in æternum; servemus ergo ut salvem. In his autem D. Pauli verbis duplicem nota traditionem sine scripto; tradidit verbis, quod verbo, sine Scripturâ recepit Apostolus. Tradidi quoniam Christus mortuus est, verè scilicet, et non apparenter tantum; ideò mortis Christi historia tam accuratè in Evangelis descripta, ut cerò sciremus quòd verè mortuus sit PRO PECCATIS NOSTRIS, non pro suis, quia innocens, impollutus et sanctus sanctorum; sed pro nostris, quasi Agnus Dei in Paschate immolatus.

SECUNDUM SCRIPTURAS. Mortis Christi duritiem lenit auctoritate Scripturarum, ait Tertullianus. Nam et Apostolus non sine onere pronuntians Christum mortuum, adjecti, secundum Scripturas, ut duritiem pronuntiationis Scripturarum auctoritate mollioret, et scandalum auditori averteret, Tertullianus, lib. adv. Prax., cap. 29. Non citat Apostolus, quia Corinthiis notas supponit, Isai. 53, v. 8, de quo Tertullianus. Hoc et Isaias prior pronuntiavit: Et Dominus tradidit eum pro delictis nostris.

VERS. 4. — ET QUIA SEPULTUS EST, in verè mortis testimonium; ET QUIA RESURREXIT, Græc., *excitatus est*, quia mors somnus; hinc resurrectio dicitur excitatio. Verè autem resurrexit, sicut verè mortuus est. Quia autem Christus resurrectio est resurrectionis nostræ causa, ideò probat illam Apostolus, primò prophetarum testimonis, dicens: Secundum Scripturas; hoc enim in Jonâ præfiguratum, hoc ab Isaiâ prædictum: *Erit sepulcrum ejus gloriosum*. Hoc ab Osæ, 6, v. 7: *Vivificabit nos post duos dies, in die tertiâ suscitabit nos*, ipse, scilicet tertiâ die resurgens; ipsius enim resurrectio nostræ causa est.

VERS. 5. — ET QUIA VISUS EST CEPHÆ. Secundò probat apostolorum testimonis. Fides nostra superedificata supra fundamenta prophetarum et apostolorum; hinc post prophetarum Scripturas, citat apostolorum visiones, seu testimonia. Incipit autem à et accepi: quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris, secundum Scripturas, intellige prophetas et reliquos veteris Testamenti.... Et quia sepultus est, etc.

VERS. 5. — Et quia visus est Cephar, Petro. Inter (Vingt-une.)

